יום-עיון • גני "שקד" - מרכז חינוכי-טיפולי
לילדים על הספקטרום האוטיסטי

המעטפת גדולה מסכום חלקיה

התבוננות רב-מקצועית במאפייני הספקטרום האוטיסטי בגיל-הרך והצגת המעטפת הטיפולית בגנים

6-7/10/2010

מתנ"ס תל גיבורים ע"ש קליין • פילדלפיה 16, חולון

מאז הקמת גני שקד ב-1993, הניסיון המעשי הרב המצטבר אצלנו מזמין אותנו שוב ושוב לחשיבה ושינוי. אופייה הנרחב ורב-הפנים של ההפרעה, ריבוי הטיפולים הנדרשים והצורך בהתארגנות מציאותית מיוחדת, יוצרים קושי מהותי ביצירת מעטפת של החזקה מקדמת התפתחות עבור הילדים. ביום עיון זה נשתף את באי הכנס בתפיסתנו היונקת מדיאלוג של הפריה הדדית בין חשיבה פסיכואנליטית-התפתחותית, מקצועות הפרא-רפואיים נוספים, ותפיסה חינוכית. נפרוש רשת רב-מקצועית צפופה זו כבסיס להבנת החוויה האוטיסטית וליצירת מעגלי ההחזקה המורכבים להם זקוקים הילדים והמטפלים.

בכל המפגשים תהווה הבנת ההתפתחות התקינה בסיס לתיאור וההמשגה של השיבושים המופיעים בהתפתחותם של ילדים על הספקטרום האוטיסטי. מאחר שהמעטפת הטיפולית שנציג שואפת להיות גדולה מסכום חלקיה, יתנהל הדיאלוג בכל אחת מקבוצות הדיון בעזרת מנחה מהתחום הדינאמי ומנחה מתחום פרא-רפואי או חינוכי (ק"ת, מרפאה בעיסוק, גננת).

יום רביעי - 06/10/10

08:30-9:00

התכנסות +קפה וכיבוד קל

09.00-09:15

פתיחה

גב' פם יוגב פלטק, הרכזת הטיפולית של הגנים
וגב' נילי קדם קראוס, מנהלת גן

09:15-10:15

החוויה של הילד האוטיסט והתנועה לקראת ארגון פוסט-אוטיסטי

גב' תמי פולק

ההרצאה תעסוק בתיאור המאפיינים הייחודיים של המרחב הנפשי האוטיסטי, בפרגמנטציה המאפיינת את ההפרעה ובמשמעות התפקודית והרגשית של הפערים הנוצרים בין התפקודים השונים של הילד. אתייחס לתנועה לקראת ארגון פוסט-אוטיסטי כביטוי למפגש בין השיבושים המבניים למוטיבציות התפתחותיות, ובמקביל גם לחוויה של בני משפחה, ולהבדיל - מטפלים, במפגש עם ילד על הספקטרום.

10:15-10:45

הפסקת קפה

10:45-12:30

דיון במבנה האוטיסטי, על רקע הרצאת הפתיחה (קבוצות דיון קטנות)

תצפית קלינית שיביאו המנחים תשמש נקודת פתיחה להתדיינות פעילה של המשתתפים מתוך כוונה לחדד את הקשר בין הניסיון הקליני והנושאים התיאורטיים שנידונו בהרצאת הפתיחה.

פירוט המנחים:

1) גב' אורית דודאי (מטפלת באומנות) + גב' איריס שכטר (ק"ת)
2) גב' תמר מידן (מטפלת בתנועה) + גב' הילה מטודי (ק"ת)
3) גב' גלית גמפל (פסיכולוגית קלינית) + גב' פזית גור (ק"ת)
4) גב' נחמה פבר בן פזי (פסיכולוגית קלינית) + גב' מירב תורג'מן חיים (מרב"ע)
5) גב' רותי בודור (פסיכולוגית קלינית) + גב' גלית כהן (מרב"ע)
6) גב' אורלי שלו (מטפלת בתנועה ופסיכותרפיסטית) + גב' ענת אילן (גננת, עו"ס)
7) גב' תמר אסל (עו"ס קלינית) + גב' אור זוהר (מרב") + גב' עומר בן ארי (ק"ת)
8) גב' לימור ז'ילט מונטל (פסיכולוגית קלינית) + גב' עירית פולק (ק"ת)
9) גב' הילית כהן בכור (פסיכולוגית קלינית) + גב' אורית בר (מרב"ע)
10) גב' עדנה להב (פסיכולוגית קלינית) + גב' תמי מרקס (ק"ת).

12:30-14:00

ארוחת צהריים קלה

14:00-15:00

המעטפת הטיפולית: מודל התפתחותי רב-מקצועי

גב' פם יוגב פלטק

ההרצאה תפרוס את מורכבות המענה הטיפולי הניתן בגני "שקד". אדון בהתייחסות הבו-זמנית לשלב ההתפתחותי, לעולם הפנימי ולדרישות המציאות בבחירת המערך הטיפולי לכל ילד ושילובו הגני. אתבונן במעגלי ההחזקה הנדרשים לשזירת מעטפת צפופה דיה ליצירת סביבה ייחודית, חיה, חושבת ומתואמת בגמישות כך שתכיל את הצרכים ההתפתחותיים של הילדים ומשפחותיהם, ותאפשר החזקה של לצוות.

15:15-17:00

הדרכה קלינית בקבוצות קטנות

התבוננות בביטויים הקליניים של המבנה האוטיסטי בשעה טיפולית, תוך קישורם להיסטוריה ההתפתחותית של הילד ולאפיוני המשפחה בה הוא גדל. אנו מזמינים את המשתתפים לשקול הצטרפות לקבוצות הדרכה בהם המדריך אינו ממקצועם.

משתתפי הכנס המעוניינים להציג חומר קליני מוזמנים לפנות למזכירת הכנס, שרלי לרנפלד, בכתובת g_shaked@013net.net

פירוט המדריכים:

1) גב' פם יוגב-פלטק - פסיכולוגית קלינית
2) גב' תמי פולק - עו"ס קלינית
3) גב' אלקא שפי - פסיכולוגית קלינית
4) גב' גלית גמפל - פסיכולוגית קלינית
5) גב' נחמה פבר בן-פזי - פסיכולוגית קלינית
6) גב' טסה צדוק - פסיכולוגית קלנית
7) גב' אילנה נוטקביץ' - פסיכולוגית קלינית
8) מר' אבנר ברגשטיין - פסיכולוג קליני, פסיכואנליטיקאי מנחה
9) גב' פומפי הראל - פסיכולוגית קלינית, פסיכואנליטיקאית
10) גב' פזית גור- קלינאית תקשורת
11) גב' מירב חיים תורג'מן - מרב"ע

יום חמישי - 07/10/10

8:30-9:00

התכנסות + קפה וכיבוד קל

9:00-11:00

אני לא זז...אל תזוזי! - הצגת מקרה רב-מקצועית

גב' אורלי שליו (מטפלת בתנועה ופסיכותרפיסטית),
גב' אורית בר (מרפאה בעיסוק), **גב' תמר צברי** (מנהלת גן),
גב' תמי מרקס (ק"ת)

צוות רב-מקצועי ישתף את הקהל בחומר קליני שיאפשר תיאור והמשגה של התנהלותו והתפתחותו של ילד מהספקטרום במהלך שלוש שנות שהותו בגן. בנוסף, יהווה החומר בסיס להתבוננות כפולה בתהליכים הטיפוליים: זו המדגישה את הזווית הייחודית של כל אחד מהמקצועות השונים, וזו המקשרת בין נקודות המבט המקצועיות השונות להבנה רחבה של הילד.

11:00-11:30

הפסקת קפה

11:30-12:30

התדיינות בהצגת המקרה

פרופ' יולנדה גמפל, מר' שוקי דרבן

12:30-14:00

ארוחת צהריים קלה

14:00-16:00

נושאים התפתחותיים וביטויים אצל ילדים על הספקטרום - קב' דיון

16.15-16.00

מחוץ לגן - סיכום מזווית נוספת

הגב' חגית אהרוני

פירוט קבוצות הדיון:

1) הגן כמרחב טיפולי

גב' פם יוגב פלטק (פסיכ קלינית), **גב' תמר צברי** (מנהלת גן)

המרחב הגני הינו עמוד התווך של המענה החינוכי טיפולי, שכן הוא מחזיק את כל המנעד שבין אם-סביבה לבין מסגרת חברתית וחינוכית מציאותית. המרחב הגני שואף להיות רשת בטחון צפויה אך גמישה, האוספת ומארגנת את חוויות היום יום הגניות באמצעות מארג מקצועי שניזון מהמשגות פסיכואנליטיות והבנות רב מקצועיות. בקבוצה זו נציג את העקרונות התיאורטיים של הקבוצה הגנית כמרחב החינוכי-טיפולי, ונמחיש באמצעות דוגמאות קליניות את התהליך היומיומי של התאמת ההחזקה והחשיבה הפרטנית והקבוצתית.

2) הילד הרב גילאי

גב' נחמה פבר בן פזי (פסיכ קלינית), **גב' מיטל בן מאיר** (מורה)

מבט מעמיק לכל פרט ופרט על הספקטרום האוטיסטי מגלה שכבות התפתחותיות שונות התואמות גילאים שונים. בקבוצה נדון באמצעות דוגמאות, הן מההתנהלות בכיתה והן מהטיפול הרגשי, בשניים מהאתגרים הניצבים בפני צוות חינוכי-טיפולי ביה"ס: האחד, לזהות ולחזק מוטיבציות תואמות גיל בתוך בליל רמות ההתפתחות השונות בהן מצוי כל ילד/נער. והשני, לתת מענה תואם גיל לצרכים שנשארו אקטואליים למרות היותם ביטוי לרבדים התפתחותיים קודמים.

3) סכמת גוף והתפתחות עצמי

גב' תמר מידן (מטפלת בתנועה), **גב' אורית בר** (מר"ב),
גב' קרן פלא (פסיכ קלינית), **גב' הילה מטודי** (ק"ת)

סכמת הגוף הוא מושג בין תחומי עמום המתייחס לארגון בדמיון של אברי ותפקודי הגוף. סכמת גוף מתפתחת באופן תקין תוך מפגש בין תפקודים גופניים, התנסות סנסומוטורית, ארגון הליבידינאלי והקשר לאובייקט. בסדנה נדון בתנאים הדרושים להתפתחות תקינה של סכמת גוף וביחסים ההדדיים בינה לבין תהליך בניית העצמי. נתייחס בעזרת דוגמאות קליניות המאפיינות ילדים בספקטרום האוטיסטי לתהליכים המורכבים המסייעים או יוצרים שיבושים בהתהוות סכמת גוף כמו גם בביסוס המובחנות והרצף בין התנסות גופנית ומנגנונים הנפשיים.

יום חמישי - 07/10/10

4) חדר הטיפול: כינון הקשרים בין המרחב הפיזי והמרחב הנפשי

גב' תמי פולק (עו"ס קלינית)

ילדים על הספקטרום האוטיסטי שאינם משחקים נמצאים בשלב הראשוני של חקירת המרחב בו המובחנות בין הפיזי למנטאלי אינה נתונה. אציג שימושים קונקרטיים נפוצים שהילדים עושים באלמנטים מבניים של החלל הפיזי - חלונות, קירות, כיור, מזגן וכו,- ואת האופן בו שימושים אלה עשויים לשמש, בעזרת המטפל, ככלי של התנסות וחקירה של הקשר האנלוגי, המטפורי ו/או הסימבולי בין המרחב הפיזי והמרחב הנפשי. התנסויות אלה יבחנו כערוץ לביסוס המיכל-הגופני כארגון פסיכו-פיסי ראשוני.

5) קשיים בתהליכי נפרדות ושימוש בשפה תקשורתית אצל ילדים אוטיסטים

גב' תמר אסל (עו"ס קלינית), **גב' פזית גור** (ק"ת), **גב' טלי ילין שנטל** (פסיכולוגית מתמחה), **גב' עירית פולק** (ק"ת), **גב' גלית כהן** (מרב"ע).

שימוש תקשורתי בשפה מחייב תהליכים של הסמלה והפשטה, הצומחים בדרך כלל על מצע של היכולת המתפתחת לנפרדות. בבסיס ההפרעה האוטיסטית קיים קושי בתהליכי נפרדות, ובכל זאת, רבים מהילדים בהם אנו מטפלים, מצליחים לרכוש שפה ברמות שונות. על סמך דוגמאות קליניות ננסה לחשוב על מהות השפה המתפתחת עוד בטרם התבססה ההפרדה בין אני ולא-אני. נשאל האם וכיצד, במצב זה, השימוש בשפה יקדם תקשורתיות, הסמלה, ותהליכי נפרדות.

6) קבוצות דינמיות במרחב הגן

גב' אורית דודאי (מטפלת באומנות), **גב' יעל שפירא** (מטפלת באומנות), **גב' ענת אילן** (מנהלת גן)

באוטיזם קיים קושי נרחב להחזיק קשר איכותי, במיוחד בהתייחסות לקב' בני הגיל. ברצוננו להציג מודל של עבודה דינאמית בקב' גנית הלוקח בחשבון את מערכות היחסים המתרחשות ממילא בסיטואציה הגנית ומנסה להפוך אותן לבעלות משמעות באמצעות התרפיה באומנות. הקבוצה נוגעת בפוטנציאל לייצג באמצעות חומר גולמי (חימר, מים ועוד) תהליכים קבוצתיים וקונפליקטים תוך ובין אישיים.

7) מויסות אישי לויסות הדדי

גב' הדס בר זאב (מרפאה בעיסוק), **גב' נילי קדם** (מנהלת גן), **גב' תמי מרקס** (ק"ת)

תהליכי הויסות הסנסורי והרגשי מתרחשים, מרגע יציאתו של התינוק לעולם, במרחב המשותף להורה והתינוק. במרחב זה מתקיימת תנועה בין מצבי תיאום למצבי חוסר תיאום ובחזרה לתיאום חדש. בתנועת הויסות ההדדי משתנים שני השותפים ונפתחות אפשרויות לתחושות והתנסויות מקדמות התפתחות. בסדנה נעסוק בתהליכי ויסות חושי ורגשי, נדבר על הויסות ההדדי בדיאדה, ונבדוק אתגרים אלו אצל ילדים עם לקויות תקשורתיות, הן בקשר עם הוריהם והן במרחב הגני.

8) השפעת המבנה האוטיסטי על שיבוש החוויה והתפקוד ההורי

גב' הלית בכור (פסיכ קלינית), **גב' הדס בן-ארי** (פסיכ קלינית), **גב' אסתי מנקובסי** (מטפלת באומנות),

בספרות הפסיכואנליטית מתוארת באופן נרחב ההשפעה של אישיות ההורה והפנטזיות המודעות והלא-מודעות שלו על התפתחות ילדו. בקבוצת הדיון זו נתבונן בעזרת דוגמאות קליניות גם על תהליך נוסף בו ההפרעה ההתפתחותיות של הילד משבשת את ההורות, הן ברמת הארגון האינטרא-פסיכי והן ברמת התפקוד המציאותי. ניתן לומר כי אם וויניקוט לימד אותנו כי אין תינוק בלי אמא, הרי שהמפגש עם ההורות לילדי הספקטרום שופך אור על מצב בו נולדת הורות משובשת שכן אין הורה בלי ילד הנמצא איתו בקשר.

9) הגמילה מחיתולים כהזדמנות לגדילה אצל ילדים מהספקטרום האוטיסטי

גב' לימור ז'ילט מונטל (פסיכ קלינית), **גב' יעל איתן** (פסיכ קלינית), **גב' מירב חיים תורג'מן** (מרב"ע), **גב' נתנאלה שייחי** (מנהלת גן)

תהליך הגמילה מחיתולים מהווה צומת התפתחותי, הזדמנות לגדילה נפשית וארגון מחדש של הקשרים בין התפקוד הגופני, הפנטזיה המודעת והלא מודעת, ביחס לאובייקט ותהליכי חיברות.
בסדנה זו נדון בייחודיות של תהליך הגמילה מחיתולים של ילדים בספקטרום האוטיסטי תוך התמקדות בתיאור הקשיים על רקע השיבושים בארגונם הנפשי: הקושי לכונן מרחב תלת מימדי, קושי בקישורים בין הגופני לנפשי והחרדות הייחודיות. נרצה לחקור את החשיבות המכרעת של הסביבה בתהליך מורכב זה.

צוות הכנס

מרצים, מתדיינים ומדריכים - גני "שקד"

- **גב' פם יוגב פלטק -** פסיכולוגית קלינית. רכזת טיפולית של הגנים, מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית, מורה בתכנית מצבים מנטאליים ראשוניים, ביה"ס לפסיכותרפיה, אונ' ת"א
- **גב' תמי פולק -** עו"ס קלינית. מטפלת ומדריכה בגנים ובקליניקה פרטית, מורה בתכנית מצבים מנטאליים ראשוניים, ביה"ס לפסיכותרפיה, אונ' ת"א
- **גב' הילית כהן בכור -** פסיכולוגית קלינית. מטפלת בגנים ובקליניקה פרטית
- **גב' אורלי שלו -** פסיכותרפיסטית ומטפלת בתנועה. מטפלת בגנים, רכזת גן, ומטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' קרן פלג -** פסיכולוגית קלינית. מטפלת בגנים ובקליניקה פרטית. מדריכה צוותים חינוכיים בכיתות קטנות לילדי PDD בחולון
- **גב' לימור ז'ילט מונטל -** פסיכולוגית קלינית. רכזת גן, ומטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' תמר אסל -** עו"ס קלינית. רכזת גן, ומטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' אלקא שפי -** פסיכולוגית קלינית, מטפלת ומדריכה בגנים ובקליניקה פרטית
- **גב' יעל איתן -** פסיכולוגית קלינית. מטפלת בגנים ובקליניקה פרטית
- **גב' אורית דודאי -** מטפלת באומנות בגנים וקליניקה פרטית, מדריכה בעמותה לילדים בסיכון
- **גב' תמר מידן -** מטפלת בתנועה. מטפלת בגנים, במרכז טיפולי אביבית, ובקליניקה פרטית. מדריכה סטודנטיות לטיפול בתנועה.
- **גב' הדס בן-ארי -** פסיכולוגית קלינית, מטפלת בגנים
- **גב' טלי ילין שנטל -** פסיכולוגית מתמחה
- **גב' אסתי מנקובסקי -** מטפלת בתנועה ופסיכותרפיסטית מטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' ענת אילן -** גננת, מנהלת גן, עו"ס
- **גב' תמר צברי -** גננת, מנהלת גן
- **גב' נילי קדם -** גננת, מנהלת גן
- **גב' נתנאלה שייחי -** גננת, מנהלת גן
- **גב' פזית גור -** קלינאית תקשורת. מטפלת ורכזת סקטור בגנים, מטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' הילה מטודי -** קלינאית תקשורת. מטפלת בגנים ובמכון עידן
- **גב' עירית פולק -** קלינאית תקשורת. מטפלת בגנים ובמרכז לגיל הרך בבת-ים
- **גב' תמי מרקס -** קלינאית תקשורת. מטפלת בגנים ובמכון אפיק
- **גב עומר בן ארי -** קלינאית תקשורת
- **גב' מירב חיים תורג'מן -** מרב"ע וראש סקטור גני שקד, מטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' גלית כהן -** מרפאה בעיסוק. מטפלת בגנים ובקליניקה פרטית
- **גב' אורית בר -** מרפאה בעיסוק. מטפלת בגנים ובמכון שמיים

מרצים, מתדיינים ומדריכים חיצוניים

- **גב' פרופ' גמפל יולנדה -** פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל, ירושלים. מרצה בחוג לפסיכולוגיה אונ' ת"א.
- **גב' גמפל גלית -** פסיכולוגית קלינית. מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית, מדריכה בעמותה לילדים בסיכון, מורה במסלול ילדים, ביה"ס לפסיכותרפיה, אונ' ת"א.
- **גב' פבר בן פזי נחמה -** פסיכולוגית קלינית. מרכזת היחידה לייעוץ קליני לכיתות DDP בחינוך הרגיל בתי הספר בחולון. מורה במסלול ילדים, ביה"ס לפסיכותרפיה, אונ' ת"א.
- **גב' נטקביץ אילנה -** פסיכולוגית קלינית. מורה ומדריכה בתוכנית פסיכותרפיסטית אונ' בר-אילן ובקליניקה פרטית.
- **מר דרבן שוקי -** פסיכואנליטיקאי בחברה הפסיכואנליטית בישראל, מורה בתוכנית לפסיכותרפיה, אונ' ת"א.
- **מר ברגשטיין אבנר -** פסיכואנליטיקאי מנחה בחברה פסיכואנליטית בישראל, מרצה בתוכנית למצבים מנטליים ראשוניים באונ' ת"א, מורה ב - הלפב"א.
- **גב' אהרוני חגית -** פסיכואנליטיקאית מנחה בחברה פסיכואנליטית בישראל, מרצה בביה"ס לפסיכותרפיה באונ' ת"א
- **גב' צדוק טסה -** פסיכולוגית קלינית. מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית. מדריכה במסלול ילדים ובתכנית מצבים מנטאליים ראשוניים, ביה"ס לפסיכותרפיה, אונ' ת"א.
- **גב' להב צימר עדנה -** פסיכולוגית קלינית ומטפלת באומנויות. מטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' שפירא יעל -** עו"ס קלינית, מטפלת באומנות, קליניקה פרטית ומדריכה.
- **גב' שכטר איריס -** ק"ת, מדריכה בגן פולג/ארנון, מטפלת בקליניקה פרטית
- **גב' בר-זאב הדס -** מרפאה בעיסוק. מומחית בטיפול על פי מודל ה-DIR. מטפלת בקליניקה פרטית. מדריכת מודל ה-DIR בגני שקד ובמסגרות נוספות
- **גב' זוהר אור -** מרב"ע במכון אפיק

הרשמה

מחיר הרשמה מוקדמת - 480 ₪

החל מה-15.8.2010 ועד מועד הכנס - 520 ₪

מתמחים - 420 ₪

את טופס ההרשמה בצרוף המחאה, יש לשלוח לכב' שרלי לרנפלד,
גני "שקד", רח' מעלות 15, חולון 54885

הקבלה תהווה את כרטיס הכניסה לכנס.

טופס הרשמה

שם: _____

מקצוע: _____

כתובת דואר אלקטרוני _____

כתובת למשלוח קבלה: _____

קבוצת ההדרכה הקלינית המועדפת: _____

קבוצת הדיון המועדפת: _____